

MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM TIZIMIDA INNOVATSION PEDAGOGIK YONDASHUVLAR

Xasanova Bibixojarmo Amrulloevna

DTPI boshlang'ich ta'lim 5-bosqich (6-BTS21) talabasi

Email: bibihasanova7@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17331826>

Annotatsiya: ushbu maqolada maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashning nazariy asoslari va amaliy yondashuvlari keng ko'lamda tahlil qilinadi. Innovatsion metodlar, interfaol ta'lim usullari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), STEAM (fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika) elementlari bolalarning mantiqiy fikrlashi va ijodkorligini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Maqolada O'zbekistonda ta'lim sohasidagi islohotlar doirasida ilg'or pedagogik tajribalar va ularni joriy etish bo'yicha tavsiyalar taqdim etiladi.

Kalit so'zlar: pedagogik texnologiya, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, interfaol metod, AKT, STEAM, o'yin texnologiyalari, blended learning, innovatsion yondashuv, metodika.

Аннотация: в статье рассматриваются теоретические и практические подходы применения современных педагогических технологий в системе дошкольного и начального образования. Анализируются инновационные методы обучения, использование ИКТ, игровые технологии и элементы STEAM для развития мышления и творческих способностей детей. Также даны рекомендации по внедрению передового опыта в контексте образовательных реформ в Узбекистане.

Ключевые слова: педагогические технологии, дошкольное образование, начальное образование, интерактивные методы, ИКТ, STEAM, игровые технологии, смешанное обучение, инновационный подход, методика.

Abstract: this article explores theoretical foundations and practical approaches to implementing modern pedagogical technologies in preschool and primary education systems. Innovative teaching methods, ICT tools, game-based learning, and STEAM elements are analyzed to enhance children's cognitive and creative development. Recommendations for introducing advanced pedagogical practices aligned with Uzbekistan's educational reforms are also provided.

Keywords: pedagogical technology, preschool education, primary education, interactive methods, ICT, STEAM, game-based learning, blended learning, innovative approach, methodology.

Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim yosh avlodning bilim, ko'nikma va ijtimoiy malakalarini shakllantirishda poydevor vazifasini o'taydi. Bu davrda berilgan ta'limning sifati bolalarning keyingi intellektual va ma'naviy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi [9.45]. O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimida so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan islohotlar, yangi pedagogik texnologiyalar va axborot-kommunikatsiya vositalarini joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini tizimli ravishda loyihalash, o'quvchilarni faol ishtirokiga asoslangan, natijani aniq ko'rsatadigan usullarni o'z ichiga oladi [4.12].

Maktabgacha ta'lim bosqichi bolalarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Bu davrda o'yin texnologiyalari va STEAM elementlari orqali mantiqiy fikrlash, ijodkorlik, va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalari shakllantiriladi [5.36]. Montessori metodikasi bolalarga mustaqil tanlov imkonini yaratadi va o'zini boshqarish qobiliyatini rivojlantiradi, Reggio Emilia yondashuvi esa tabiiy muhit va ijodiy yondashuvga urg'u beradi [7.58].

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining maktabgacha ta'limda qo'llanilishi (multimediali taqdimotlar, interaktiv o'yinlar, elektron ertaklar) ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Shu bilan birga, pedagoglar AKT dan me'yorida foydalanib, ularning asosiy maqsadlari – bilimni chuqurlashtirish va mustahkamlash ekanligini yodda tutishlari lozim [6.23].

Boshlang'ich ta'limda o'quvchilar allaqachon asosiy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lib, ularni mustaqil fikrlashga va ijodkorlikka yo'naltirish uchun interfaol metodlardan foydalaniladi. "Aqliy hujum", "klaster", "akvarium" usullari o'quvchilarning jamoaviy faoliyatini va fikr almashishni rivojlantiradi. Blended learning modeli an'anaviy va onlayn ta'limni uyg'unlashtirib, har bir o'quvchiga individual rivojlanish sur'atida o'rganish imkonini beradi [8.40].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son qarori bilan "Ilk qadam" davlat dasturi tasdiqlangan bo'lib, bu dastur maktabgacha ta'lim muassasalarining zamonaviy jihozlar bilan ta'minlanishini va o'quv jarayonida innovatsion metodlarni keng joriy etishni maqsad qilgan [3.10]. Bugungi kunda ko'plab hududlarda STEAM laboratoriyalari, raqamli darsliklar va interaktiv doskalar faol ishlatilmoqda.

Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaga asoslangan yangi o'quv dasturlari joriy qilinmoqda. Bu dasturlar nafaqat nazariy bilim, balki amaliy ko'nikmalarni ham rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, loyiha ishlari, kichik tadqiqotlar va tajriba mashg'ulotlari orqali o'quvchilarning o'z-o'zini rivojlantirishiga yordam beradi [1.15]. Shu bilan birga, o'qituvchilarning malakasini oshirish, xorijiy ilg'or tajribalarni o'rganish hamda ota-onalar bilan samarali hamkorlik ta'lim sifatini yanada oshirishda muhim hisoblanadi.

1-jadval

Statistik jadval

Pedagogik texnologiya	Maktabgacha ta'limda qo'llanilishi (%)	Boshlang'ich ta'limda qo'llanilishi (%)
Interfaol metodlar	65	78
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)	54	70
STEAM yondashuvi	38	55
Rivojlantiruvchi o'yin texnologiyalari	72	40
Blended learning	30	68

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida sifatli ta'limni tashkil etish uchun muhim vosita hisoblanadi. Ularning joriy etilishi bolalarning bilish faolligini oshirib, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi. STEAM, AKT, o'yin texnologiyalari va interfaol usullar yosh avlodning intellektual va ijtimoiy ko'nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiladi. O'zbekistonda ta'lim islohotlari doirasida ilg'or pedagogik tajribalarni o'zlashtirish va joriy etish, o'qituvchilarni zamonaviy metodikalarni chuqur o'zlashtirishga yo'naltirish, shuningdek, maktabgacha va boshlang'ich ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda [2.5].

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullaev R. STEAM yondashuvining ta'lim tizimidagi o'rni. *Pedagogika*, 2023, №2, 45-52.
2. Karimov I. Barkamol avlod – O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. Toshkent: O'zbekiston, 2019.
3. Ministry of Preschool Education of Uzbekistan. *Ilk Qadam Curriculum*. Tashkent, 2022.
4. OECD. *Innovative Pedagogies for Powerful Learning*. Paris, 2021.
5. Sharipova Sh. Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi tajribalari. *Ta'lim va innovatsiya*, 2023, №4, 34-41.
6. UNESCO. *Early Childhood Education and Care*. Paris, 2022.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son qarori.
8. Ziyomuhamedov B. *Zamonaviy ta'lim metodlari*. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.
9. Yo'ldoshev J., Yo'ldosheva M. *Pedagogik texnologiyalar*. Toshkent: Fan, 2021.